

Raspada Li Se Koalicija U Hrvatskoj?

Author: [Dragutin Hedl](#)

Ostavke i medjusobni sukobi prijete da razbiju vladajuću koaliciju Hrvatske.

Izlaskom jedne od članica iz vladajuće sestorke u Hrvatskoj, počeo je raspad koalicije. Razmirice unutar preostale petorke i dalje traju, pa se može očekivati da pukotina između koalicionih stranaka bude sve veća. Otuda, Hrvatskoj se mogu dogoditi vanredni parlamentarni izbori već početkom 2002. godine.

To, po mnogima, znači, da bi Hrvatska izgubila dragoceno vrijeme za neophodne reforme, jer bi usla u period uzavrele predizborne radikalizacije i nestabilnosti.

Ivan Jakovčić, ministar za europske integracije, predao je 12. lipnja/juna hrvatskom premijeru Ivici Račanu, socijalisti na čelu koalicione vlade šest stranaka, ostavku na svoj položaj. Jakovčić je i predsjednik Istarskog demokratskog sabora (IDS), stranke koja njegovim izlaskom iz Vlade napušta koaliciju i prelazi u opoziciju.

Tako se, nakon godinu i pol, otkako je osvojila vlast i okončala desetogodišnju dominaciju HDZ-a, stranke pokojnog predsjednika Franje Tuđmana, sestoclana koalicija pretvorila u savez pet stranaka u kojem više nema IDS-a.

"Mnogo toga se mora promijeniti i ovo je sansa premijeru Račanu da počne s ozbiljnim promjenama", rekao je Jakovčić.

On je naveo tri ključna razloga zbog kojih njegova stranka napušta koaliciju. To je odnos ostalih koalicionih partnera prema IDS-u, vladina politika prema gospodarskom rastu, te, kako je rekao, "skandalozan" odnos prema ministarstvu na čijem se čelu on nalazio.

Kada su Istrani početkom travnja/aprila donijeli odluku - iza koje je stajao IDS - da i talijanski jezik, pored hrvatskog, u Istri postane službeni - to je izazvalo burnu reakciju nekoliko stranaka u koaliciji, prije svega Račanovog najvažnijeg saveznika, socijalnih liberala, HSLS, Dražena Budisa.

Umalo se dogodilo da se koalicija raspadne već tada jer su reakcije bile vrlo zestoke. Zbog lokalnih izbora 20. svibnja/maja, nakratko su se stisale strasti, da bi odmah nakon izbora Jakovčić najavio izlazak iz koalicije.

Jakovčićeva stranka IDS ima samo četiri mjesta u hrvatskom parlamentu, a on je bio jedini ministar te stranke u Vladi. Od 151 zastupnika u Saboru dosadnja vladajuća sestorica imala je 92 mjesta. Odlaskom IDS-a u opoziciju, vladajuća petorka ima 88 mjesta i još uvijek većinu koja joj omogućava donošenje odluka.

Ali, time razmirice nisu okončane.

Iako je premijer Račan izrazio nadu da će preostalih pet stranaka sacuvati jedinstvo, njegove nade nisu osobito realne.

Izlazak IDS-a iz koalicije samo je otvorio pukotinu koja se i dalje siri, narocito usled sve izrazitijeg neslaganja izmedju najvaznijih koalicijskih saveznika - Socijaldemokratske partije, SDP-a Ivica Racana i Hrvatske socijalno-liberalne, HSLŠ, Drazena Budise.

Mate Granic, dugogodisnji Tudjmanov ministar vanjskih poslova, koji je nakon neuspjeha na predsjednickim izborima 2000. godine napustio HDZ i osnovao vlastitu stranku pod imenom Demokratski centar sada kaze:

"Izlazak IDS-a iz Vlade samo je pocetak raspada setorke. Odnosi izmedju HDZ-a i HSLŠ-a i dalje se zaostavaju pa je sad vec ocito da Hrvatsku najkasnije pocetkom 2002. ocekuju prijevremeni parlamentarni izbori".

Odnosi izmedju SDP-a i HSLŠ-a doista su se poceli zaostavati i prema misljenima mnogih analiticara HSLŠ ce sigurno napustiti koaliciju, nakon konvencije te stranke u rujnu/septembru ove godine. Dogodi li se to, parlamentarni izbori bit ce neminovni, bas kao sto to najavljuje bivsi ministar vanjskih poslova Granic.

Nakon lokalnih izbora u Hrvatskoj stranke vladajuće sestorke nisu ostvarile rezultate kakve su ocekivale. Narocito lose prosao je HSLŠ, koji u Zagrebu cak nije presao ni izborni prag. Sestorka je platila cijenu pojedinacnog izlaska na izbore, jer je vecina stranaka precijenila svoju popularnost u birackom tijelu. Los izborni rezultat HSLŠ-a izazvao je ozbiljno trvenje unutar te stranke.

Jedan dio stranke, kojem se ocito priklonio i predsjednik Drazen Budisa, smatra kako bi HSLŠ trebao napustiti vladajuću koaliciju jer je, zbog saveznistva s Racanovim SDP-om, otisao suvise lijevo, za stranku koja se uvek deklarirala nacionalnim programom.

Budisine posljednje izjave to jasno potvrđuju. On je nedavno u Zagrebu prisustvovao promociji knjige jednog desnicarskog novinara i tom prilikom optuzio SDP kako se "retorikom i metodama djelovanja" vratio u komunisticko vrijeme. To je samo nastavak njegove teze da u Hrvatskoj "desnica marsira ulicama, a lijeva drzavnim institucijama". Ovo je izrekao komentirajući velike desnicarske skupove povodom hapšenja Mirka Norca, hrvatskog generala optuzenog za ratni zlocin nad srpskim civilima.

Najdrasticniji primjer razlaza izmedju SDP-a i HSLŠ dogodio se na lokalnim izborima u Splitu. Ondje bi SDP i HSLŠ bez problema mogli sastaviti gradsku vlast, no HSLŠ ondje odbija koalirati s SDP-om, zalazuci se za tehnicku vladu strucnjaka! I, ko ce onda vladati Splitom?

Budisu za sada ne slijede HSLŠ-ovi ministri u Racanovoj Vladi, jer su za razliku od drugih clanova HSLŠ-a zadovoljni svojim pozicijama. HSLŠ ima pet ministara i drzi jedan od najvaznijih resora u Racanovoj vladi - ministarstvo obrane.

I sam je Racan svjestan cinjenica da stanje u sad petoclanoj koaliciji nije dobro, pa je rekao da ne isključuje mogucnost novih izbora. Prema novinskim istrazivanjima, njegova stranka stoji dobro. Za SDP bi glasovalo 27,4 posto ispitanika, a za HDZ 18 posto.

Medju strankama aktualne vladajuće petorke najbolje kotira Hrvatska narodna stranka Vesne Pusic s 8,6 posto glasova, dok HSLŠ biljezi nimalo impresivnih 6,5 posto.

Hrvatska seljacka stranka (HSS) posljednjih se dana nameće kao najcvrsci Racanov saveznik. No, istrazivanja javnog mnjenja na mogucim parlamentarnim izborima - ako bi se oni održali sada - daje toj stranci tek 4,6 posto glasova.

Jelena Lovric, jedan od najpoznatijih hrvatskih novinskih komentatora, dijeli prevladavajuće misljenje kako bi izvanredni izbori blokirali Hrvatsku za nekoliko dragocjenih mjeseci, jer bi se potisnule najavljene, neophodne reforme. Umjesto nuznog stabiliziranja politickih prilika, zemlja bi uzavrela u predizbornom radikaliziranju.

Ona kaze: "Formalno, razlozi za prijevremene izbore ne postoje. Nema ni jednog racionalnog argumenta da se, nepune dvije godine nakon uspostavljanja sadasnje vlasti, ponovo izlazi na biralista. Vladajuca koalicija ima u javnosti jos vrlo stabilnu podrsku i u Saboru jos sasvim komotnu vecinu."

Ona smatra da bi rezultati novih izbora bili vrlo slicni proslim republickim. Globalni se odnos snaga nije promijenio, najveca pomjeranja dogodila su se unutar vladajuce koalicije, kaze Jelena Lovric.

Sljedeci mjeseci bit ce odlucujuci za odgovor na pitanje hoce li Hrvatska ponovno na izbore. Oni se zacijelo nece dogoditi tokom ljeta, kad i inace zamire politicki zivot.

To Racanu daje dovoljno vremena da smiri svoje partnere i uvjeri ih kako je medjusobni dogovor za sve ipak bolji od neizvjesnosti novih izbora.

Dragutin Hedl je urednik IWPR-a u Hrvatskoj.

Location: Croatia

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/raspada-li-se-koalicija-u-hrvatskoj>